

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

VODNIŠKA KOMISIJA
T +386 (0)1 43 45 689
E vodniska.komisija@pzs.si
W <https://vk.pzs.si>

Na podlagi 30. člena Pravilnika o organiziranosti vodnikov Planinske zveze Slovenije in 3. odstavka 34. člena Statuta Planinske zveze Slovenije je Zbor vodnikov Planinske zveze Slovenije, dne 26. 11. 2022., sprejel Pravilnik vodnikov PZS. Upravni odbor PZS je na podlagi točke n 1. odstavka 32. člena Statuta PZS podal soglasje na svoji seji, dne 16. 3. 2023.

PRAVILNIK vodnikov Planinske zveze Slovenije

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik vodnikov Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) ureja status vodnikov Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VPZS), pravice in dolžnosti, delovanje in področja delovanja, usposabljanje, licenciranje in registracijo VPZS v okviru Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PZS).

2. člen

VPZS je planinski vodnik Planinske zveze Slovenije, ki je član društva, ki je član PZS, ki je uspešno opravil s potrjenim programom določeno strokovno usposabljanje v modulu Planinski vodnik in pridobil usposobljenost strokovnega delavca v športu v športni panogi planinstvo-alpinizem, je vpisan v register VPZS; ne glede na spol.

II. DOLŽNOSTI IN PRAVICE VPZS

3. člen

Dolžnosti VPZS so:

- da skrbi za načrtovano, vsestransko varno, strokovno in vsebinsko bogato izvajanje vodniške dejavnosti;
- da ima vedno s seboj na turi ustrezno opremo;
- da za vodenje v okviru PZS ne sprejema plačila;
- da aktivno sodeluje vsaj v eni od oblik vodniške organizacije in celotnega PD;
- da v predpisanem obdobju pridobiva in obnavlja svoje vodniško znanje na izpopolnjevanjih VPZS;
- da vsako leto obnavlja svojo vodniško registracijo;
- da neregistrirane VPZS spodbuja k ponovni registraciji;
- da spodbuja k vpisu v PD nove člane;
- da s svojim delom uresničuje tudi širša programska načela PZS, kamor se v prvi vrsti uvršča priprava programa strokovne vodniške pomoči vrtcem in šolam;
- da sodeluje z oskrbniki planinskih koč;
- da sodeluje z markacisti v smislu sporočanja poškodb na poteh;

- da sodeluje z avtorji zemljevidov in vodnikov v smislu sporočanja ugotovljenih napak in popravkov;
- da varuje naravno in kulturno dediščino ter skrbi za varstvo okolja;
- da deluje v skladu s tem pravilnikom, pravili vodniških odsekov PD, pravili PD, Pravilnikom o organiziranosti vodnikov PZS, Statutom PZS in Častnim kodeksom slovenskih planincev ter ostalimi akti v okviru PZS, ki urejajo vodenje.

4. člen

VPZS sme voditi posamezno turo le v okviru strokovne usposobljenosti katere kompetence določa program usposabljanja, ki predstavlja tudi zgornjo mejo vodenja, in v skladu s priporočenim številom vodenih. Dolžnost VPZS je tudi, da pri načrtovanju, pripravi in izvedbi tur upošteva svojo strokovno usposobljenost, psihofizično stanje in za vodenje zagotovi ustrezno število strokovno usposobljenih pomočnikov. Vodena aktivnost je poleg samega vodenja tudi vzgojno-izobraževalni proces oz. proces treniranja v športni panogi planinstvo – alpinizem.

Preglednico vodenih na vodnika glede na težavnost ture sprejme potrdi Izvršni odbor Vodniške komisije PZS (v nadaljnjem besedilu: IO VK).

5. člen

Pravice VPZS so:

- opravljanje vodniške dejavnosti;
- da uživa vse pravice in ugodnosti, ki so določene v pravilih PD, Statutu PZS in drugih splošnih aktih PD in PZS;
- ob izpolnjevanju pogojev za registracijo je VPZS upravičen do zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti pri nekomercialnem vodenju oz. vodenju v okviru društva, kar za vse VPZS in pripravnike za VPZS ureja PZS;
- povračilo stroškov, ki izhajajo iz vodniškega dela (stroški prevoza, stroški prehrane v času vodenja, stroški nočitev v času vodenja, materialni stroški (obraba opreme v času vodenja) v skladu z dogovorom;
- informiranje o aktualnih stvareh s področja vodništva in planinstva preko vodniškega odseka planinskega društva oziroma PD;
- da sodeluje pri pripravi akcije (ture), ki jo bo vodil ali pomagal voditi;
- da spremeni potek ture ali jo celo prekine, če je to potrebno zaradi varnosti udeležencev;
- da zavrne pred začetkom ture udeležence, ki glede opreme, zdravstvenega in splošnega stanja ne ustrezajo pričakovanim pogojem, v katerih bo potekala tura.

6. člen

VPZS ima pravico, da se sam odloči, ali bo vodil določeno turo. Po potrebi si izbere vodnike pomočnike. Če si VPZS za pomočnike izbere VPZS, ki imajo nižjo stopnjo usposobljenost kot je težavnost ture ali pripravnike za VPZS za enako stopnjo usposobljenosti, ima lahko največ dva takšna pomočnika. Pri turah, ki po težavnosti ustrezajo 1. stopnji usposobljenosti lahko kot pomočniki sodelujejo tudi izkušeni planinci, vendar največ dva.

V primeru tur, ki jih organizirajo drugi, npr. vzgojno-varstvene organizacije, je vodnik lahko tudi samo spremljevalec, če je tako dogovorjeno oz., če vodnik ni sodeloval pri pripravi akcije ali/oz. niso bila upoštevana pravila, navodila PZS. V tem primeru je treba s posebnim dogovorom določiti odgovornost oz. dolžnosti vodnika.

7. člen

VPZS odgovarja za svoje delo po Častnem kodeksu slovenskih planincev, Disciplinskem pravilniku VPZS in ostalih aktih, ki urejajo vodniško dejavnost v okviru PZS.

III. OZNAKE VPZS

8. člen

Značka in izkaznica VPZS sta enotni.

Značka VPZS je ovalne oblike, rahlo izbočena navzven, srebrno kovinske barve. V sredini je grb PZS, nad znakom ob zgornjem robu je zapisano Vodnik PZS v rdeči barvi, ob spodnjem robu pa isto besedilo izpisano tudi v angleščini: Guide PZS. Vsaka značka je oštevilčena na hrbtni strani, na sprednji strani pod znakom PZS pa sta vgravirana ime in priimek VPZS. Seznam izdanih značk vodi strokovna služba PZS.

Izkaznica je zelene barve in velikosti osebne izkaznice. Na sprednji strani sta znaka PZS in UIAA, ter besedilo: Vodniška komisija Planinske zveze Slovenije in Izkaznica strokovnih delavcev v športu PZS. Izkaznica vsebuje ime in priimek, naslov, rojstni datum, evidenčno številko, datum izdaje in datum veljavnosti licence. Na zadnji strani so podatki o usposobljenosti in stopnji usposobljenosti v slovenskem in angleškem jeziku. Seznam izdanih izkaznic se vodi v Registru VPZS.

9. člen

V primeru izgube ali poškodbe izkaznice ali značke lahko VPZS pri strokovni službi PZS s pisno prošnjo in obrazložitvijo zaprosi za novo izkaznico ali značko. Stroške izdaje oziroma izdelave krije sam.

IV. USPOSOBLJENOST

10. člen

Strokovno usposobljenost določa zakon, ki ureja področje športa.

Strokovni delavec v športu se mora po opravljenem usposabljanju vpisati v razvid strokovno izobraženih in strokovno usposobljenih delavcev v športu pri pristojnem ministrstvu.

11. člen

Usposabljanje VPZS je usposabljanje po programu usposabljanju strokovnih delavcev v športu in po posameznih modulih za usposabljanje planinskih vodnikov, ki jih sprejme IO VK in h kateremu da soglasje Odbor za usposabljanje in preventivo PZS (v nadaljevanju: OUP). Program usposabljanja določa kompetence, vsebino, pogoje za vključitev v program in pogoje za dokončanje. Program usposabljanja se lahko izvaja sklenjeno ali v več delih. Teoretični del predavanj se lahko izvede v spletni obliki.

12. člen

Stopnje usposobljenosti in kompetence določata programa usposabljanja:

- Strokovni delavec 1, športno treniranje, planinstvo – alpinizem, modul Planinski vodnik 1.
- Strokovni delavec 2, športno treniranje, planinstvo – alpinizem, modul Planinski vodnik 2.

VPZS s pridobljeno usposobljenostjo strokovnega delavca 2, športno treniranje, Planinstvo – alpinizem, Modul Planinski vodnik 2, se lahko kot dodatno usposabljanje z namenom poglobljenih znanj udeleži dodatnih modulov za pridobitev dodatnih kompetenc, za katere program usposabljanja na predlog Strokovnega odbora VK PZS za usposabljanje (v nadaljevanju: SOU) sprejme IO VK in h kateremu da soglasje OUP.

13. člen

Izvajalec programov usposabljanja je Vodniška komisija PZS.

Usposabljanje in preverjanje znanja poteka po enotnih kriterijih in navodilih za izvedbo usposabljanj VPZS, ki jih sprejme IO VK. Posamezne teme lahko predava in preverja le ustrezno usposobljen strokovni kader iz seznama predavateljev in inštruktorjev za usposabljanja VPZS, ki jo pripravlja SOU.

Ocenjevanje preverjanja usposobljenosti se ocenjuje z ocenami opravljen ali ni opravljen.

Pisna preverjanja se lahko izvedejo v spletni obliki.

14. člen

Kandidat za VPZS po udeležbi na tečaju za strokovnega delavca v športu planinstvo-alpinizem opravlja teoretični preizkus znanja obveznih, posebnih in dodatnih vsebin. Po uspešno opravljenem teoretičnem preizkusu kandidat za VPZS opravlja pripravništvo. Pripravništvo je sestavljeno iz ene kopne in ene snežne ture pod mentorstvom registriranega strokovnega delavca enake ali višje stopnje – planinstvo-alpinizem, modul Planinski vodnik 2. Usposabljanje kandidat zaključi po opravljenem pripravništvu z praktičnim preizkusom znanja.

Kandidat mora usposabljanje zaključiti najkasneje v roku treh let od zaključka tečaja. Posamezen izpit lahko opravlja največ trikrat. Če kandidat v roku ne zaključi zahtevanih obveznostih, se mora tečaja ponovno udeležiti.

Ne glede na prejšnji odstavek se lahko v upravičenih primerih (dolgotrajna bolezen ali poškodba, materinski dopust, očetovski dopust, starševski dopust) kandidatu rok za zaključek usposabljanja na njegovo prošnjo podaljša, vendar ne več kot za eno leto. O tem na podlagi vloge kandidata odloča SOKR.

15. člen

Pripravnik pošlje seminarski nalogi in poročili o opravljenem pripravništvu na ustreznem obrazcu, na katerem je tudi mentorsko mnenje. Poročili in seminarski nalogi obravnava vodja usposabljanja in ga potrdi ali z utemeljitvijo zavrne v skladu z Navodili o izvedbi pripravniške ture, ki jih sprejme IO VK.

V primeru zavrnitve poročila o pripravništvu ali seminarske naloge mora pripravnik pomanjkljivosti odpraviti ali ponovno opraviti eno ali obe pripravniški turi in seminarski nalogi. V primeru, da se kandidat z zavrnitvijo ne strinja, se lahko zoper tako odločitev pritoži na SOKR v 15 dneh po zavrnitvi pripravništva in seminarske naloge.

V primeru, da se kandidat z zavrnitvijo na SOKR ne strinja, se lahko zoper tako odločitev pritoži na IO VK v 15 dneh po zavrnitvi pripravništva in seminarske naloge.

16. člen

Pogoji za pridobitev naziva, ki jih mora izpolniti kandidat, ob prijavi oz. do začetka tečaja, so splošni in posebni in jih določa program usposabljanja za posamezen modul.

Kandidat dokazuje, da izpolnjuje splošne pogoje z ustreznimi dokumenti.

Ustrezno zdravstveno stanje za usposabljanje na 1. stopnji se potrdi s potrdilom z medicine dela. Za usposabljanje na ostalih modulih, kandidat ustrezno zdravstveno stanje potrdi s podpisom izjave.

17. člen

Predhodne kompetence pridobljene v formalnih in neformalnih izobraževanjih oz. usposabljanjih, kot jih določa zakon, ki ureja področje športa, se priznavajo v skladu s Pravilnikom o priznavanju predhodnih kompetenc, ki ga sprejme OUP. Pravilnik določa pogoje, merila, obseg, postopek in stroške postopka in posebne postopke priznavanja kompetenc priznavanja predhodnih kompetenc.

Za sorodne organizacije na področju športa (npr. fakultete), ki izvajajo svoja usposabljanja, se lahko v pravilniku iz prejšnjega odstavka določi poenostavljen način priznavanja predhodnih kompetenc njihovih slušateljev. Enako velja za udeležence drugih usposabljanj v okviru PZS.

18. člen

Programi usposabljanj sledijo standardom in imajo pridobljeno akreditacijo Mednarodne zveze planinskih organizacij (UIAA). VPZS, ki ima pridobljeno ustrezno usposobljenost, pridobi tudi mednarodno priznano oznako po standardih UIAA.

VI. IZPOPOLNJEVANJA VPZS

19. člen

Licenciranje VPZS določa enotni Pravilnik o licenciranju strokovnih delavcev, ki ga na predlog OUP sprejme UO PZS.

Licenčno usposabljanje (v nadaljnjem besedilu: izpopolnjevanje VPZS) je namenjeno obnavljanju obstoječega znanja in uvajanju novosti.

20. člen

Izpopolnjevanja za VPZS izvaja Vodniška komisija PZS. Veljavna licenca je pogoj za opravljanje strokovnega dela v planinski organizaciji.

Licenčno usposabljanje je ločeno za 1. in 2. stopnjo strokovnega delavca. Strokovni delavec 1. stopnje se lahko udeleži samo licenčnega usposabljanja, ki je razpisano za 1. stopnjo in strokovni delavec 2. stopnje, se lahko udeleži licenčnega usposabljanja, razpisanega za 2. stopnjo.

Izpopolnjevanje zajema teme, ki jih za štiriletni cikel izpopolnjevanj sprejme SOU. Teme morajo biti določene 2 leti pred začetkom obdobja izpopolnjevanj, gradiva morajo biti pripravljena v letu pred začetkom novega ciklusa izpopolnjevanj.

VPZS se izpopolnjevanja praviloma udeleži v zadnjem letu veljavnosti licence in se mu ta podaljša s 1. januarjem naslednjega leta.

VPZS, ki se izpopolnjevanja ne udeleži pred iztekom veljavnosti licence in mu licenca poteče, lahko licenco ponovno pridobi z udeležbo na izpopolnjevanju. V tem primeru se mu veljavnost licence podaljša za naslednje obdobje, šteto od 1. januarja leta, v katerem se udeleži izpopolnjevanja.

21. člen

Kot izpopolnjevanje VPZS šteje tudi uspešno končano dodatno usposabljanje za posamezen modul usposabljanj, udeležba inštruktorja na celotnem usposabljanju ali izpopolnjevanju, ali udeležba inštruktorja na usklajevanju za izpopolnjevanja. Kot izpopolnjevanje se lahko šteje tudi udeležba na drugem usposabljanju v okviru PZS, ki je po vsebini in trajanju ustrezen in ga na predlog SOU potrdi IO VK.

VPZS star 65 ali več let se mora za podaljšanje licence udeležiti izpopolnjevanja VPZS in biti ves čas prisoten, ni pa mu potrebno aktivno sodelovati pri delu na terenu.

VII. REGISTRACIJA VPZS

22. člen

Vsi VPZS so ob izdaji diplome o usposobljenosti vpisani v Register VPZS, ki ga za IO VK operativno vodi strokovna služba PZS.

Register VPZS vsebuje osebne podatke, podatke o usposabljanjih ter podatek o doseženi strokovni usposobljenosti, kompetencah, licenci in registraciji.

23. člen

Z registracijo se VPZS vključi v podaljševanje zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti za nekomercialno strokovno delo v športu oz. strokovno delo v športu v okviru društva.

VPZS ima lahko licenco za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva, ne da bi bil pri tem registriran in s tem zavarovan za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti. Ne more pa biti registriran brez veljavne licence.

24. člen

Registracijo za VPZS opravi matično društvo preko informacijskega sistema Naveza, vsako leto najkasneje do 28. februarja. Pogoj za registracijo vodnika s strani društva je plačana članarina za tekoče leto in njegova aktivnost v preteklem letu na vsaj petih planinskih aktivnostih (vodenje izletov, tabori, predavanja, seminarji, usposabljanja, markiranja, planinska orientacijska tekmovanja ...), od tega morata biti vsaj dve aktivnosti izvedeni v okviru matičnega PD in vsaj dve aktivnosti samostojno vodeni turi.

Vpogled v Register VPZS ima društvo za VPZS, ki imajo to društvo opredeljeno kot matično društvo.

VIII. ČASTNO RAZSODIŠČE VODNIKOV PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE

25. člen

Častno razsodišče vodnikov Planinske zveze Slovenije (v nadaljevanju: Častno razsodišče VPZS) sestavljajo trije člani, ki se volijo na Zboru z večino glasov prisotnih predstavnikov. Njihov mandat traja štiri leta. Če se število članov med trajanjem mandata zmanjša, se popolni z liste voljenih članov, ki na zboru niso bili izvoljeni, in sicer po številu prejetih glasov. Člani Častnega razsodišča VPZS ne smejo biti istočasno tudi člani IO VK. Predsednika in namestnika Častnega razsodišča VPZS izvolijo člani Častnega razsodišča VPZS izmed sebe z večino glasov.

Častno razsodišče VPZS ima naslednje naloge:

- obravnava kršitve vodnikov Planinske zveze Slovenije v skladu z Disciplinskim pravilnikom vodnikov Planinske zveze Slovenije,
- izreka disciplinske ukrepe vodnikom Planinske zveze Slovenije v skladu z Disciplinskim pravilnikom vodnikov Planinske zveze Slovenije.

Častno razsodišče VPZS sprejema odločitve soglasno.

Zasedanje Častnega razsodišča VPZS vodi njegov predsednik, v času njegove odsotnosti pa njegov namestnik.

IX. PREHODNE DOLOČBE

26. člen

Na podlagi tega pravilnika IO VK pripravi Disciplinski pravilnik VPZS, ki obravnava kršitve, postopke ugotavljanja kršitev in obravnavanja, ki ga sprejme Zbor predstavnikov vodniških odsekov.

Navodila za izvedbo usposabljanj VPZS sprejme IO VK do 31. 1. 2022.

Do sprejema pravilnika o priznavanju predhodnik kompetenc, se smiselno uporablja Navodila za pridobitev in potrditev kategorij usposobljenosti.

27. člen

Vsi postopki za pridobitev oziroma potrditev usposobljenosti, ki so se začeli do sprejema tega pravilnika, se izvedejo po načinu, ki je veljal do sprejema tega pravilnika.

Usposabljanja in izpopolnjevanja v skladu z novimi programi se začnejo izvajati v letu 2022.

Izpopolnjevanja za 1. stopnjo vključujejo v prehodnem obdobju štirih let vključujejo tudi nadgradnjo usposobljenosti za snežne kompetence, kot jih določi nov program usposabljanja za 1. stopnjo.

Dosedanji VPZS z doseženimi kombinacijami kategorij AB in AD se lahko v prehodnem obdobju štirih let vključijo v program dousposabljanja, ki ga sprejem IO VK, ločeno za kopni in snežni del, ki nadgradijo usposobljenost, kot jo določi nov program usposabljanja za 2. stopnjo. Dousposabljanja se štejejo kot izpopolnjevanje s katerim VPZS tudi podaljša licenco.

VPZS, ki imajo veljavno licenco v kopni in snežni kategoriji VPZS, mu licenca za stopnjo usposobljenosti po tem pravilniku velja do izteka licence za kategorijo usposobljenosti, ki mu poteče kasneje.

Izkaznice VPZS, kot jih določa ta pravilnik se začnejo izdajati v letu 2022 in sicer udeležencem izpopolnjevanj, ki podaljšajo licenco za naslednje licenčno obdobje. Za ostale VPZS ostane v veljavi obstoječa oblika vodniške izkaznice do izteka obdobja veljavnosti licence. Ob podaljšanju licence prejmejo nove izkaznice.

28. člen

VPZS, ki so pridobili kategorizacijo v skladu s pravilnikom, ki je veljal do začetka veljavnosti tega pravilnika ohranijo stopnjo usposobljenosti in kompetence, ki so jih pridobili. VPZS A kategorije ima pridobljeno 1. stopnjo usposobljenosti strokovni delavec v panogi planinstvo-alpinizem. VPZS, ki imajo pridobljeno višjo kategorijo, imajo pridobljeno 2. stopnjo usposobljenosti strokovnega delavca v športu v panogi planinstvo-alpinizem.

X. KONČNE DOLOČBE

29. člen

Z dnem, ko prične veljati ta pravilnik, preneha veljati Pravilnik vodnikov Planinske zveze Slovenije, ki ga je sprejel Zbor vodnikov, dne 11. 12. 2021 in UO PZS podal soglasje na svoji 4. dopisni seji, dne 4. 1. 2022.

30. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi na spletni strani VK PZS.

Načelnik VK PZS
Matej Kocbek

Predsednik PZS
Jože Rován